

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: advies i.v.m. voorstel van resolutie van de Belgische kamer van volksvertegenwoordigers met betrekking tot het ruimtevaartbeleid, de verdeling van de return van ruimtevaartprojecten van het Europese ruimtevaartagentschap ESA, Belpo en de Federale Wetenschappelijke Instellingen; doc nr 3455/001 van 26 juni 2023

Samenvatting

De Belgische kamer van volksvertegenwoordigers verzoekt de Federale regering een 8-tal zaken. Minister Brouns vroeg aan het departement EWI en het agentschap VLAIO om een advies m.b.t. de 8 topics. In deze mededeling aan de VR vindt u dit gezamenlijke advies. Na agendering van deze mededeling op de VR, zal minister Brouns dit advies overmaken aan de federale collega's.

I.v.m. het voorstel van resolutie van de Belgische kamer van volksvertegenwoordigers met betrekking tot het ruimtevaartbeleid, de verdeling van de return van ruimtevaartprojecten van het Europese ruimtevaartagentschap ESA, Belpo en de Federale Wetenschappelijke Instellingen; doc nr 3455/001 van 26 juni 2023, zal volgend advies vanuit Vlaanderen meegedeeld worden aan de federale collega's m.b.t. de 8 gestelde topics:

ADVIES

De kamer verzoekt:

1. tenminste de politieke afspraak van 2001, bevestigd door de besluiten van de federale Ministerraad naar aanleiding van de CMIN2001 en de CMIN2005, inzake de regionale verdeling van de return-on-investment te realiseren door ruim voldoende in te tekenen op de optionele ESA-programma's waarvoor Vlaanderen een sterk technologisch potentieel heeft, zodat de Vlaamse aanwezigheid daarin toeneemt en de ESA-return naar Vlaanderen verbetert na jarenlange ondermaatse return;

Advies:

Het verzoek om de politieke afspraak van 2001 te realiseren komt volledig overeen met de brieven die minister Crevits en minister Brouns reeds gestuurd hebben aan Dermine + wat Flanders Space/VRI reeds herhaaldelijk vroegen in het overleg met Belpo. Dit kunnen we volledig ondersteunen want het sluit aan bij een vraag vanuit Vlaanderen die al lang voorligt, zoals uit de tekst zelf ook blijkt én ook al tot politieke beslissingen heeft geleid die echter nog niet tot uitvoering werden gebracht.

<p>2. jaarlijks in de bevoegde Kamercommissie transparant te rapporteren over de gerealiseerde verdeling van de return-on-investment, opdat via het beleid tijdig kan worden bijgestuurd teneinde de werkhypothese te realiseren;</p>	<p>Idem met punt 1 + we vragen dezelfde transparantie tegelijk en automatisch ook naar de regio's geven.</p>
<p>3. een audit te organiseren die de huidige subsidietoelagen, partners, activiteiten, processen, middelen, personeel, stromen en uitgaven van de POD Wetenschapsbeleid volledig in kaart brengt, doorlicht en evalueert, met het oog op de rationalisering ervan en het realiseren van een netto besparing en efficiënte overheid;</p>	<p>We kunnen die vraag zeker ondersteunen én vragen bovendien dat dit in goed overleg zou gebeuren met de regio's, zodat afstemming maximaal kan nagestreefd worden.</p>
<p>4. rekening houdend met voormelde audit verder in te zetten op een (kosten)efficiënte en rationele overheidswerking door de rol van het federaal wetenschapsbeleid tot het strikte minimum te beperken, de POD Wetenschapsbeleid (Belspo) en de federale wetenschappelijke programma's af te schaffen en deze competenties – naargelang de betrokken competentie – te verdelen over de deelstaten, het op te richten Interfederaal Ruimteagentschap (ISAB), de federale wetenschappelijke instellingen (FWI), de FOD Economie en andere FOD en universiteiten in de deelstaten, en ook de corresponderende financiële middelen proportioneel over te hevelen naar de deelstaten;</p>	<p>4+5 zijn samen te bekijken.</p> <p>Er moet de nodige garantie gegeven worden dat tijdens deze transities continuïteit wordt geboden in de activiteiten met ESA!</p> <p>4 kan echter niet doorgevoerd worden zonder 5;</p> <p>FWI's overhevelen naar deelstaten, zoals onder 4 gesteld: een 3-tal FWI's zijn in Vlaanderen gelegen, het overige merendeel zijn in Brussel gelegen. Mochten er naar Vlaanderen overgeheveld worden, dan kan dit gelijkaardig aan overheveling Plantentuin Meise uitgevoerd/overwogen worden, en kunnen ze toegevoegd worden in het W&I decreet aan de lijst van VWI's (momenteel 6, incl. Plantentuin). De aansturing, financiering en opvolging kan dan ook gelijkaardig aan overige VWI's uitgevoerd worden, op voorwaarde dat hiervoor de nodige mensen en middelen mee .</p>
<p>5. vervolgens alle middelen inzake personeel en wetenschappelijk onderzoek en alle financiële middelen die de federale departementen aan de ruimtevaartactiviteiten wijden, over te dragen naar de deelstaten volgens de verdeelsleutel Vlaanderen 60 %, Wallonië 30 %, Brussel 10 %, met de verplichting om deze middelen aan ruimtevaart te besteden, bij voorkeur via een zo snel mogelijk op te richten Interfederaal Ruimtevaartagentschap (ISAB) met rechtspersoonlijkheid, onder leiding van de gewesten en gemeenschappen, om zo bij te dragen tot een soepelere en efficiëntere administratie, betere coördinatie van het ruimtevaartbeleid in België en te zorgen voor een billijke spreiding van de return-on-investment over de verschillende deelstaten;</p>	
<p>6. het op te richten Interfederaal Ruimtevaartagentschap de bevoegdheid te geven op internationaal niveau het Belgische standpunt op een gecoördineerde manier te verdedigen, rekening houdend met de belangen en behoeften van de verschillende beleidsniveaus;</p>	<p>Oprichting van een ISAB lijkt ons voor Vlaanderen de stabielere oplossing en zal de mogelijkheid geven om meer op het ESA beleid te drukken.</p>
<p>7. de opportuniteit te onderzoeken, al dan niet in samenwerking met onder andere privéactoren, andere overheden en academische instellingen,</p>	<p>We gaan ervan uit dat dit met de nodige afstemming gebeurt met de VWI's en de manier waarop die in Vlaanderen worden opgevolgd als</p>

<p>om de structuur (met name het management en het financieel beheer) van de federale wetenschappelijke instellingen (FWI) te moderniseren en te harmoniseren, naar een nieuwe en efficiënte structuur die verantwoordelijkheid en responsabilisering garandeert, met aandacht voor de verzelfstandiging van de verschillende instellingen en het creëren van synergiën in het bijzonder;</p>	<p>entiteiten van de VO (dus met audits, JOP, evaluaties, etc). Sommige VWI's zijn momenteel verzelfstandigde entiteiten, andere zijn onderdeel van departement of agentschap. Bij overheveling kan dan beslist worden per FWI onder welke vorm ze best binnen Vlaanderen geïntegreerd worden.</p>
<p>8. de nodige maatregelen te treffen om ervoor te zorgen (met behulp van key performance indicators en kwaliteitsincentives) dat het wetenschappelijk onderzoek dat door de FWI's verricht wordt steeds kwaliteitsvol, verantwoord, up-to-date en relevant is, en waar enigszins mogelijk steeds plaatsvindt in structurele samenwerking tussen de FWI enerzijds en kenniscentra en universiteiten anderzijds, zodat de universiteiten en kenniscentra maximaal aan kennisuitbreiding kunnen doen en de middelen van de FWI's optimaal benut worden (onder andere digitalisering en digitaal delen van data en collecties).</p>	<p>Dit sluit volledig aan bij hetgeen hierboven bij 7 al werd aangegeven i.k.v. hoe de opvolging van de VWI's in Vlaanderen gebeurt.</p>

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS